

МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРЕДМЕТУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ ЯК СФЕРИ ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ

ВІХЛЯЄВ Михайло Юрійович - кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного та трудового права Запорізького національного університету

Стаття посвячена дослідженню наукових підходів сучасних учених-адміністративістів до об'єкту та переліку правовідносин в Україні, що формують модернізований предмет адміністративного права, в контексті реалізації суспільними об'єднаннями своєї адміністративної правосуб'єктності шляхом участі в певних правовідносинах.

Ключові слова: предмет адміністративного права, об'єктивізація, громадські об'єднання.

Постановка проблеми

Дослідження потенціалу громадських об'єднань як суб'єктів адміністративного права України не може бути можливим та ефективним без чіткого усвідомлення обсягу та різновидів правовідносин, які формують предмет адміністративного права України, вступаючи в які, громадські об'єднання реалізують свою адміністративну правосуб'єктність, що обґрунтовує необхідність детального розгляду процесу модернізації предмету адміністративного права України у вітчизняній адміністративно-правовій науці.

Стан дослідження

У вітчизняній юридичній науці питанням вивчення громадських об'єднань України як суб'єктів адміністративного права України приділяли увагу вчені – представники різних наукових юридичних спеціальностей: Л.І. Адашис, Н.В. Богашева, С.Г. Братель, О.М. Ващук, Н.П. Гаєва,

О.В. Гейда, С.Ф. Денисюк, Є.Є. Додіна, Л.О. Ємець, В.С. Журавський, В.А. Завгородній, В.І. Кафарський, В.М. Короленко, В.М. Кравчук, О.І. Лисяк, В.Ф. Піддубна, В.І. Полевий, І.Т. Темех, О.Б. Федоровська, Н.А. Циганчук, В.О. Чепурнов та ін. Однак належна увага вивченню сфери об'єктивізації громадських об'єднань, у якій вони реалізують свою адміністративну правосуб'єктність, не приділялася.

Отже, метою даної статті є виокремлення чіткого переліку правовідносин, які становлять предмет сучасного адміністративного права, на основі аналізу всіх наукових підходів вітчизняних вчених-адміністративістів сучасності до цього питання.

Виклад основного матеріалу

На відміну від радянського періоду, для якого було характерна стабільність наукових поглядів щодо предмету радянського адміністративного права, які не переглядалися десятиліттями, період незалежності України характеризується поступовим розвитком та переглядом наукових поглядів на предмет адміністративного права України з урахуванням необхідності подальшого розвитку моделі публічного адміністрування, в центрі якого знаходяться люди та їхні об'єднання, а не держава та її органи, а також з урахуванням позитивного передового досвіду розвинених європейських держав у сфері публічного адміністрування.

У спадок від радянської науки адміністративного права новій українській науці дісталася більш менш усталене розуміння предмету адміністративного права, відповідно до якого адміністративне право регулює суспільні відносини, які складаються у процесі виконавчої та розпорядчої діяльності всіх державних органів [1, с. 29]. Вказаний підхід був запозичений вченими-адміністративістами України, як і першими розробляли концепцію адміністративно-правової наукової незалежної держави, одночасно усвідомлюючи необхідність оновлення адміністративно-правової доктрини. На думку В.К. Колпакова, важливим етап у процесі вказаного оновлення варто вважати введення в дію Указом Президента України від 22 липня 1998 року Концепції адміністративної реформи в Україні, відповідно до якої основу реформаторських зусиль повинні складати взаємовідносини держави і суспільства. В.К. Колпаков, характеризуючи вказану концепцію, зазначає, що у новому розумінні співвідношення держави і суспільства, перша повинна відігравати роль сервісного центру, який буде здійснювати обслуговування конкретних осіб та суспільства в цілому, при цьому адміністративне право повинно відігравати функцію правової регламентації подібного обслуговування [2, с. 138]. Отже, спираючись на думку метра науки адміністративного права України, прийняття Концепції адміністративної реформи в Україні, яка ставила завдання перед державою щодо необхідності запровадження нової ідеології функціонування органів публічної адміністрації як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг [3], варто вважати початком модернізації предмету адміністративного права України. У 2008 році після 10 років запровадження адміністративної реформи І.В. Гриценко у своїй дисертаційній роботі, присвяченій аналізу розвитку наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права, розглядаючи процес розвитку наукових підходів до розуміння сутності та обсягу предмету адміністративного права в українській адміністративно-правовій нау-

ці, дуже критично характеризує процес видозміни предмету адміністративного права, яка, на його думку, відбувається дуже повільно, незважаючи на постійні твердження науковців, що сучасне адміністративне право вже принципово відрізняється від адміністративного права радянських часів [4, с. 52]. Він обґрунтовує свою думку, що доказом відсутності змін у наукових поглядах на зазначений інститут адміністративного права є аналіз сучасних підручників з відповідної галузі права, які свідчать, що докорінних змін не відбулося. Критична думка І.В. Гриценка обґрунтовує необхідність аналізу підручників провідних вчених-адміністративістів з метою визначення їхніх позицій щодо сутності предмета адміністративного права на рівні навчальної літератури. Один з головних фундаторів науки адміністративного права України В.Б. Авер'янов, у 2004 році до предмету адміністративного права пропонував включати наступні групи суспільних відносин, що виникають: 1) під час державного управління, а також під час реалізації делегованих державною повноважень виконавчої гілки влади органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та деяким іншим недержавними організаціями; 2) під час діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо забезпечення реалізації та захисту в адміністративному порядку прав і свобод громадян, надання їм, а також юридичним особам різноманітних адміністративних (управлінських) послуг; 3) у процесі внутрішньої організації та діяльності апаратів усіх державних органів, адміністрацій державних підприємств, установ та організацій, а також у зв'язку з проходженням державної служби або служби в органах місцевого самоврядування; 4) у зв'язку з реалізацією юрисдикції адміністративних судів і поновлення порушених прав громадян та інших суб'єктів адміністративного права; 5) у ході застосування заходів адміністративного примусу, включаючи адміністративну відповідальність щодо фізичних і юридичних осіб [5, с. 71]. Він критикував точки зору вчених-адміністративістів, які зводили предмет адміністративного права

лише до відносин, пов'язаних з державним управлінням, акцентуючи увагу, що управлінські відносини не мають домінування у структурі предмета зазначеної галузі права, оскільки не можна вважати державно-управлінські відносини, пов'язані з розглядом адміністративних справ у разі звернення фізичних та юридичних осіб, надання державними органами публічних послуг, захист прав громадян за допомогою адміністративного справдження із розгляду скарг громадян та адміністративного судочинства, застосування адміністративного примусу [5, с. 72].

Протилежну В.Б. Авер'янову точку зору також у 2004 році мав В.К. Колпаков, який був прихильником управлінського підходу до розуміння предмета адміністративного права, що, на його думку, складають управлінські відносини, які варто охарактеризувати наступними обов'язковими ознаками: 1) виникнення лише внаслідок державно-управлінської (владної) діяльності; 2) обов'язкова участь у них виконавчо-розпорядчого органу держави; 3) наслідок свідомої, вольової, цілеспрямованої діяльності від імені держави [6, с. 36].

У той же часу точку зору В.К. Колпакова підтримував представник харківської школи науки адміністративного права України Ю.П. Битяк, який вважав, що предмет адміністративного права становлять суспільні відносини, що виникають у сфері державного управління, проте, на відміну від В.К. Колпакова, він з метою окреслення особливостей цих відносин наводив перелік суттєвих уточнень: 1) до предмета адміністративного права варто включати відносини, що виникають під час здійснення державного управління як у процесі реалізації виконавчої влади, так і під час здійснення державного управління поза межами вказаної гілки влади; 2) предмет адміністративного права включає відносини, які виникають під час здійснення делегованих органами виконавчої влади повноважень недержавними суб'єктами; 3) зміст управлінських відносин, що виникають під час діяльності органів місцевого самоврядування, за своєю суттю однорідні із відносинами управління, суб'єктом

якого виступають органи державної влади, що обґрунтовує необхідність їхнього адміністративно-правового регулювання; 4) відносини, що виникають під час розгляду справ про адміністративні правопорушення; 5) відносини, що виникають під час здійснення адміністративного судочинства [7, с. 23-25]. Аналіз зроблених Ю.П. Битяком уточнень дозволяє свідчити, що він, визначаючи межі та обсяг предмету адміністративного права, користувався одночасно двома критеріями: сфера управлінських відносин та суб'єкти, які є учасниками адміністративних правовідносин. До вказаних суб'єктів він відносив: 1) органи виконавчої влади; 2) державні органи, підприємства, установи, організації; 3) органи місцевого самоврядування; 4) суди загальної юрисдикції та адміністративні суди; 5) недержавні суб'єкти [7, с. 25-26]. Підсумовуючи свою думку з приводу предмета адміністративного права, Ю.П. Битяк вказував, що метою відносин, які його складають, є забезпечення реалізації та захисту прав громадян, створення належних умов для функціонування громадського суспільства і держави [7, с. 25]. Вказана точка зору Ю.П. Битяка дає підстави свідчити, що він одночасно підтримував окремі позиції наукового підходу В.Б. Авер'янова, який був зазначений вище.

І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова в цей же період в 2005 році висловлювали свою точку зору на розуміння обсягу предмета адміністративного права України, яка у багатьох позиціях співпадала з науковим підходом до цього питання, який мав Ю.П. Битяк. Вони вважали, що предмет адміністративного права складається з таких груп однорідних суспільних відносин: 1) відносин державного управління у сфері економіки, соціально-культурної та адміністративно-політичної діяльності; 2) управлінських відносин в системі та структурі державних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування (включаючи відносини державної і муніципальної служб); 3) управлінських відносин, що складаються в процесі внутрішньої організації та діяльності апарату інших державних органів (апарату проку-

ратури, апарату судів тощо), а також діяльності адміністрації державних підприємств, установ та організацій; 4) управлінських відносин, пов'язаних з реалізацією функцій і повноважень виконавчої влади, делегованих державою органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та іншим недержавним інституціям; 5) відносин, що виникають у зв'язку із забезпеченням органами виконавчої влади та місцевого самоврядування реалізації та захисту прав і свобод громадян, а також надання їм різноманітних управлінських послуг; 6) відносин, що виникають у зв'язку з організацією та діяльністю адміністративних судів (тобто у сфері адміністративної юстиції); 7) процесуальних відносин щодо поновлення адміністративним судом прав і свобод громадян та інших суб'єктів адміністративного права; 8) відносин, що виникають у зв'язку із застосуванням заходів адміністративної відповідальності щодо фізичних і юридичних осіб [8, с. 6]. Групи відносин, що формують предмет адміністративного права, які виділяли І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова, співпадають з подібними групами, які виокремлював Ю.П. Битяк, однак їхній перелік є більшим у зв'язку з виділенням ними додаткової групи, а саме відносин, пов'язаних з наданням громадянам органами державної влади та місцевого самоврядування управлінських послуг, забезпеченням реалізації, охорони і захисту їхніх прав та свобод. Довказом домінування та популярності підходу до розуміння обсягу правовідносин, що формують предмет адміністративного права, який підтримували Ю.П. Битяк, І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова, є навальні підручники С.В. Ківалова, у яких також можна спостерігати вказаний підхід. До відносин, що формують предмет адміністративного права С.В. Ківалов відносив наступні групи відносин: 1) класичні управлінські відносини, які виникають під час здійснення державного управління у сфері економіки, соціально-культурної та адміністративно-політичної діяльності; 2) внутрішньо організаційні управлінські відносини, що складаються у процесі внутрішньої організації та діяльності апарату

державних органів, адміністрацій державних підприємств, установ і організацій; 3) управлінські відносини, пов'язані з реалізацією функцій і повноважень виконавчої влади, делегованих державою органам місцевого самоврядування, громадським організаціям та іншим недержавним інституціям; 4) суспільні відносини, пов'язані з наданням громадянам органами державної влади та місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами різноманітних управлінських послуг; 5) суспільні відносини, що виникають у зв'язку з організацією та діяльністю адміністративних судів, тобто у сфері адміністративної юстиції; 6) суспільні відносини, які виникають у зв'язку із застосуванням заходів адміністративного примусу та адміністративної відповідальності до фізичних і юридичних осіб [9, с. 8-9]. Слід відмітити особливість підходу С.В. Ківалова, яка полягає у тому, що, на відміну від Ю.П. Битяка, він не включав до предмету адміністративного права управлінські відносини за участі органів місцевого самоврядування у якості суб'єкта управління поза межами делегованих повноважень від держави. Вказаний науковий підхід розуміння обсягу предмета адміністративного права у цей же період підтримувала і Т.О. Коломовець, виділяючи подібні групи суспільних однорідних відносин, що формують предмет зазначеної галузі права. При цьому вона вважала, що відносини, які виникають у процесі діяльності органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо забезпечення реалізації та захисту в адміністративному порядку прав і свобод громадян, надання їм, а також юридичним особам різноманітних адміністративних (управлінських) послуг, є адміністративно-правовими та становлять предмет адміністративного права [10, с. 3-4].

Зроблений аналіз точок зору вчених-адміністративістів на предмет адміністративного права та структури їхніх підручників дозволяє свідчити, що переважна більшість з них, враховуючи вимоги Концепції адміністративної реформи в Україні, у розділах, присвячених предмету адміністративного права зазначала про його реформування, відносили до його структури

нові групи суспільних відносин. Проте в інших розділах окремим новим виділенням групам увага не приділяла взагалі або приділялася часткового. Поза належною увагою залишалися відносини, пов'язані з наданням управлінських послуг, відносини, пов'язані з реалізацією делегованих державою повноважень органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, іншими недержавними утвореннями, управлінські відносини за участю органів місцевого самоврядування у якості суб'єкта управління поза межами делегованих державою повноважень, внутрішньо організаційні управлінські відносини, що свідчить про обґрунтовану критику І.В. Гриценка про повільну видозміну предмета адміністративного права України.

У 2004 році Є.В. Курінним була захищена докторська дисертація на тему: «Предмет і об'єкт адміністративного права України: характеристика категорій в умовах системного реформування», враховуючи назву роботи, у ній мав бути запропонований кардинально новий підхід розуміння сутності адміністративного права. Є.В. Курінний систематизував групи суспільних відносин, що формують предмет адміністративного права, у два рівні адміністративного права. На його думку, до першого рівня варто відносити владно-управлінської діяльності, до другого – відносини адміністративно-правового захисту [10, с. 33]. Є.В. Курінний до різновидів владно-управлінської діяльності відносив державне управління, під яким розумів особливу, універсальну діяльність держави, основну складову владно-управлінської діяльності, що має підзаконний характер і здійснюється у межах усіх владних рівнів уповноваженими на те державно-владними суб'єктами відповідно до визначених засад внутрішньої та зовнішньої політики з метою забезпечення повної, всебічної та своєчасної реалізації суспільних потреб та інтересів, що мають або повинні мати відповідну нормативно-правову регламентацію, а також комунальне управління, яке, на його думку, є універсальним, недержавним різновидом владно-управлінської діяльності, що має підзаконний характер і здійснюється у межах місцевого владного

рівня уповноваженими на те суб'єктами органів місцевого самоврядування відповідно до затверджених програм соціально-економічного розвитку певного села, селища або міста з метою забезпечення повної, всебічної та своєчасної реалізації потреб та інтересів територіальної громади, що мають або повинні мати відповідну нормативно-правову регламентацію [10, с. 27]. До різновидів адміністративно-правового захисту Є.В. Курінний відносив адміністративну відповідальність та адміністративну юстицію як самостійні інститути адміністративного права. Під адміністративною юстицією він розумів судовий порядок вирішення спорів між суб'єктами владно-управлінських відносин [10, с. 30]. На його думку, адміністративно-правовий захист варто розглядати як окремий рівень предмету адміністративного права, який відрізняється від владно-управлінської діяльності, тим, що відносини, що формують рівень владно-управлінських відносин, характеризуються наявністю потреб та інтересів, що залишаються невіділенними внаслідок порушення виконання регулятивних функцій, а також складовими захисного призначення, реалізація яких обумовлює поновлення порушеного формату здійснення владно-управлінських функцій [10, с. 30]. Науковий підхід Є.В. Курінного щодо розуміння предмета адміністративного права, запропонований ним у дисертації, відрізнявся від розглянутих підходів, які пропонували вчені-адміністративісти у навчальних виданнях, відсутністю значного переліку груп відносин, які вони включали до предмету адміністративного права, залишенням поза увагою при визначенні обсягу предмету адміністративного права управлінські відносини, які виникають під час реалізації делегованих повноважень громадськими організаціями та іншими недержавними інституціями, відносини, пов'язаних із застосуванням адміністративного примусу, внутрішньоорганізаційні управлінські відносини.

Доповнюючи та розвиваючи розроблені на самому початку ХХІ століття нові точки зору вчених-адміністративістів щодо розуміння предмету адміністративного права України, які були розглянуті вище,

а також враховуючи європейський вектор розвитку української правової системи, представники сучасної науки адміністративного права України на початку другого десятиліття XXI року досліджують предмет адміністративного права, пов'язуючи подальший розвиток адміністративного права України з теорією публічної адміністрації. В.Б. Авер'янов, виступаючи «локомотивом» розвитку адміністративного права, у своїх останніх наукових працях акцентував увагу, що управління з боку держави, яке домінувало у всіх сферах суспільного життя за радянських часів, у сучасних у мовах не є визначальним, що обґрунтовує доцільність виділення нового суб'єкта «публічної адміністрації», який здійснює щодо переважної більшості суспільних відносин регулювання, а не управління, яке передбачає чітке підпорядкування між суб'єктом та об'єктом його здійснення [13, с. 117-118]. На думку, В.К. Колпакова та Т.О. Мацелик становлення та розвиток теорії публічної адміністрації ставлять крапку на спробах пристосувати вчення про державне управління до доктрини правової демократичної держави [11, с. 113]. Вони пропонують теорію публічної адміністрації розглядати як методологічну основу адміністративного права і використовувати її як базове у формуванні адміністративно-правових відносин [11, с. 113-114].

Розгляд предмету адміністративного права через призму теорії публічної адміністрації характеризується багатоманітністю точок зору щодо розуміння сутності поняття «публічна адміністрація». Досить розповсюдженим є підхід щодо розгляду публічної адміністрації у двох аспектах: структурному (організаційному) та процедурному (функціональному). Визначення публічної адміністрації у функціональному аспекті є більш сталим. В.К. Колпаков та Т.О. Мацелик вважають, що при функціональному підході – це діяльність відповідних структурних утворень щодо виконання функцій, спрямованих на реалізацію публічного інтересу, під яким вони визнають інтерес соціальної спільноти, що легалізований та задоволений державою. При цьому вони аргументують, що подібну діяль-

ність варто позначати терміном «публічне адміністрування» замість терміну «публічна адміністрація» [11, с. 113].

Процес визначення сутності публічної адміністрації у структурному аспекті у вітчизняній адміністративно-правовій науці характеризується значною кількістю точок зору з цього приводу. В.К. Колпаков та Т.О. Мацелик у цьому аспекті під публічною адміністрацією розуміють: 1) сукупність органів, які утворюються для здійснення (реалізації) публічної влади; 2) систему організаційно-структурних утворень, які на законних підставах набули владних повноважень для їх реалізації в публічних інтересах. До цих утворень, на їхню думку, варто відносити: 1) Верховну Раду України, Президента України, місцеві ради, які реалізують владу народу, що знаходиться вияв у виборчих процесах; 2) усі органи та установи, що реалізують державну владу; 3) усі органи та установи, що реалізують місцеве самоврядування (виконавчі комітети місцевих рад, громадські об'єднання, органи самоорганізації населення) [11, с. 113]. В.В. Галуцько при визначенні предмету адміністративного права до суб'єктів публічної адміністрації відносить: 1) органи виконавчої влади; 2) органи місцевого самоврядування; 3) об'єднання громадян чи підприємства при здійсненні делегованих державних функцій; 4) посадових осіб зазначених колективних суб'єктів публічної адміністрації [12, с. 85]. В.Б. Авер'янов до суб'єктів публічної адміністрації відносив органи виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування [13, с. 117-118]. Аналіз вказаних трьох різних точок зору щодо розуміння переліку суб'єктів публічної адміністрації свідчить про необхідність підтримки лише частково усіх трьох точок зору та формування окремої точки зору, використовуючи як базову позицію В.К. Колпакова та Т.О. Мацелик, щодо доцільності виділення чотирьох груп суб'єктів публічної адміністрації: 1) Верховна Рада України, Президент України, місцеві ради, обираючи які, народ здійснює свою владу (вказані суб'єкти здійснюють публічне адміністрування головним чином шляхом видання нормативно-правових ак-

тів) (реалізація влади народу); 2) органи виконавчої влади, які здійснюють одночасно і виконавчу, і розпорядчу діяльність (реалізація влади держави); 3) виконавчі органи місцевого самоврядування та органи самоорганізації населення, які також наділені виконавчо-розпорядчими повноваженнями (реалізація влади місцевого самоврядування); 4) громадські об'єднання, які здійснюють публічне адміністрування в рамках повноважень, які делеговані як державою, так і органами місцевого самоврядування (реалізація влади держави та місцевого самоврядування).

Повертаючись до аналізу сучасних підходів вчених-адміністративістів до розуміння предмету адміністративного права через призму теорії публічної адміністрації, варто зазначити, що В.К. Колпаков у своїх наукових працях 2013 року зазначає, що предмет адміністративного права складається з чотирьох типів відносин адміністративних зобов'язань, під якими він розуміє відносини, які виникають під час реалізації зобов'язань публічної адміністрації щодо задоволення інтересів суспільства та громадян, які мають публічний характер, виконання яких потребує використання публічною адміністрацією владних повноважень. На його думку, це наступні типи відносин: 1) публічне управління, 2) адміністративні послуги; 3) відповідальність публічної адміністрації за неправомірні дії або бездіяльність; 4) відповідальність суб'єктів суспільства (індивідуальних і колективних) за порушення встановленого публічною адміністрацією порядку і правил [14, с. 138]. В.В. Галуцько виділяє вузьке та широке розуміння предмету адміністративного права. У вузькому розумінні, предмет адміністративного права формують відносини, які виникають між суб'єктом публічної адміністрації та об'єктом публічного управління. У широкому розумінні до предмету адміністративного права В.В. Галуцько пропонує включати наступні групи відносин: 1) широке коло суспільних відносин між публічною адміністрацією та об'єктами публічного управління, у яких одним із невід'ємних учасників є суб'єкт публічної адміністрації; 2) відносини, пов'язані із наданням публіч-

ною адміністрацією адміністративних сервісних відносин; 3) внутрішня діяльність публічної адміністрації, що здійснюється у правовій формі; 4) відповідальність публічної адміністрації за неправомірні дії або бездіяльність; 5) відносини, пов'язані із застосуванням публічною адміністрацією заходів адміністративного примусу та адміністративної відповідальності [12, с. 87]. Позиція В.В. Галуцька є досить схожою з точкою зору В.К. Колпакова, проте він окремо виділяє відносини, пов'язані із внутрішньою діяльністю публічної адміністрації та із застосуванням публічного примусу.

Висновок

На підставі проведеного аналізу точок зору сучасних вчених-адміністративістів України варто запропонувати наступне розуміння предмету адміністративного права як сфери об'єктивізації громадських об'єднань, до якого варто включати: 1) відносини, пов'язані з діяльністю публічної адміністрації, у тому числі відносини, пов'язані з наданням адміністративних послуг, адміністративним оскарженням, притягненням до адміністративної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації, внутрішні організаційні відносини суб'єктів публічної адміністрації, проходження публічної служби, а також усі процедурні відносини, які виникають під час діяльності публічної адміністрації; 2) відносини, пов'язані з застосуванням до приватних осіб адміністративного примусу, у тому числі притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері функціонування публічної адміністрації.

Література:

1. Власов В. А. Советское административное право / В. А. Власов, С. С. Студеникин. – М. : Госюриздат, 1959. – 535 с.
2. Колпаков В. К. Адміністративне право: генезис інституалізації / В. К. Колпаков // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2012. – № 1. – С. 130-139.
3. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22 липня

АНОТАЦІЯ

Статтю присвячено дослідженню наукових підходів сучасних вчених-адміністративістів до обсягу та переліку правовідносин, що формують модернізований предмет адміністративного права України, в контексті реалізації громадськими об'єднаннями своєї адміністративної правосуб'єктності шляхом участі у вказаних правовідносинах.

SUMMARY

The article is devoted to scientific understandings of modern scientists of volume and list of legal relations that form the modernized subject of administrative law of Ukraine, taking into account the realization of public associations their administrative legal personality through participation in these relationships.

1998 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/810/98/page>.

4. Гриценко І. С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права : дис. ... доктора юрид. наук 12.00.07 / Гриценко Іван Сергійович. – Х., 2008. – 488 с.

5. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник: у 2-х т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Вид-во «Юрид. думка», 2004.

Т. 1. Загальна частина. – 2004. – 584 с.

6. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний правовий феномен / Національна академія внутрішніх справ України / Валерій Костянтинович Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.

7. Адміністративне право України : підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка]. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 544 с.

8. Адміністративне право України: [навч. посібник] / [І.П. Голосніченко, М.Ф. Стахурський, Н.І. Золотарьова] ; за ред.

І.П. Голосніченка. – К.: ГАН, 2005. – 232 с.

9. Ківалов С. В. Адміністративне право України : навч.-метод. посібник. – 3-є вид., перероб. і доп. / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. – Одеса: Юридична література, 2006. – 488 с.

10. Курінний Є. В. Предмет і об'єкт адміністративного права України : характеристика категорій в умовах системного реформування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право та процес; фінансове право ; інформаційне право» / Є. В. Курінний. – К., 2004. – 36 с.

11. Колпаков В.К. Предмет адміністративного права: оновлення парадигми / В.К. Колпаков, Т.О. Мацелик // Право України. – 2010. – № 8. – С. 110–115.

12. Галунько В. В. Предмет сучасного адміністративного права України / В. В. Галунько // Форум права. – 2010. – № 2. – С. 83–87.

14. Колпаков В.К. Категорія «предмет» в понятті адміністративного права / В.К. Колпаков // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. – 2013. – № 1. – Ч. II. – С. 130–139.